

El solc

(ALDC, IV, 768. El *solc* per a regar, 786. Sembrar *a solc*, 898. El *solc* de la llaurada)

En aquest mapa completem la informació que donarem al mapa 560, precisant les var. de *solc* i l'extensió de *rega*, a més d'incloure var. lèxiques que a voltes designen una porció de terra de rec.

Solc (< llat. SŪLCU) ha sofert igualació de líquides en *sorc* (com dial. *clin* 'crin', *fleix* 'freixe') i reducció de la *l* velar, absorbida en la [o], en *soc* (com *pop* < *polp*, *cop* < *colp*); les var. en *u* (*sulc*, *surc*, *surco*, *suco*) deuen tenir a veure amb l'arag. *sulco* i el cast. *surco*. A notar que la var. *soc* és estrictament –i parcialment– central, mentre que *rega* (< cèltic *RĪCA) és septentrional, probable continuïtat d'àrea lingüística occitana.

Els altres mots tenen a veure amb el concepte de:

1) 'solc': *solc a terra* 80; *solcada* 159, der.; *seió* 29, *silló* 13; *sequió* 120, dim. de *séquia*; *escurada* 'solc fondo' 16, 32, 36, der. de *escurar* 'netejar' (< potser del llat. vg. *EXCURARE); *rasa* 'excavació llarga i estreta' 43, 47, de RASA, part. de RADERE 'raure, cavar'; *san*[χ]a 172 ← cast. *zanja*;
2) 'regar': der. de *rec*, de verbal de *regar*, o de *rega*: *rec petit* 25, *reguera* 134, 137, *reguer* 123, *reguer petit* 52, *regueret*

131, 149, *regaritxo* 4, *regatxa* 163, *regall* 118, *regatill* 111, *regadora* 146, 147, 151, 161, 167, 169, 171, 181; *aigüera* 125, 152, 'solc per a desaiguar els camins' (120), 'que porta l'aigua de la pluja cap a la bassa' (122); *embega* 13, potser der. de *embeure*'s, des de 'canal que condueix l'aigua fins als solcs';

3) 'espai de terra generalment de rec': *taula* 60, 119, 120, 156, 158, 160, 162, 166, 172, 182, 190 (der. *tauleta* 183, *tauler* 188); *era* 56, 109, 123, 126, 128, 142, 152, 183; *bancada* 155, der. de *banc*; *llevada* 139, des de 'llenca de terra llarguera'; *cavalló* 3, 5, 114, 118, 119, 122, 168, 187 (compost *baix del cavalló* 2), des de 'llom entre solc i solc', que ha passat a 'porció de terra separada per cavallons';
4) 'ribatge': *facera* 111, des de 'ribatge que es fa a una séquia', der. de *faç* 'cara' (< llat. FACIES) (cf. cast. *facera* 'façana', cast. mod. *acera* 'costat d'un carrer');

5) 'través': *travesser* 9, *travessant* 125;

6) 'color fosc': *blau* 160.

A més de *solc* i *rega*, són normatius *sequió*, *reguer*, *reguera*, *regall*, *era*, *saió* (millor seria *selló*), *rasa*, des del DG₁, 1932.

